

La Veu de Tortosa

SETMANARI REGIONALISTE

«VERGONYA ETERNA A AQUELLS QUE DESPRECIANT SON IDIOMA ALABAN LO DELS ALTRES». — Dante.

¡AL-LELUIA!

Ja les negres y ensòpides ombres qu' embolcallavan la terra en la més esglayadora de les nits s' esfonian á la lluisor rogona dels raigs que des de les cingleres crestalludes d' orien reflectavan per tot l' espay.

L' oreig suau del fresquivol trench d' auba, ensemps de gronxar dolçament les arbedes de la planuria, ja empenyia 'ls nuvols fins allà, més enllà la mar.

Els rius y les fontanes, devallant de les bassants de la serralada, serpentejavan pel llit pedredós de la conca ab llurs aygues blavoses y pures com la immensitat del cel, y ab llurs borbolls que butzinejavan son etern cantar.

L' aucellada xiuxeuxava en la boscuria saltironejant d' arbre en arbre y de brot en brot, y enjogassantse ab els refilets de llurs cants, apareixia entonar les dolces harmonies d' una salutació á la placívola clariana d' un despuntar de sol.

¡Que n' era d' alegroy esguardar aquell desveltament de la natura! ¡Que n' era de grat veure endiumenjar-se, altra volta, 'l cel y la terra! ¡Quin paisatge d' emocions més abrusadores al ànima!

Tres jorns feya que 'l sotraqueix d' una desferra espahordia 'l cor dels homes dexant arreu petjades de greus pressagis; tres jorns que, sens minvança, l' esverament aclaparava á tots els sers de la Creació. Mes, passaren els tres jorns, y ben prest s' ovirá 'l misteriós dexondir de la terra, qu' anava recobrant sa vida y escampant arreu un esclat embaumador d' olorosos perfums assodollats d' amor.

Aquell despertar de la naturalesa era un cant de vida: era l' al-leluia, que s' anava repercutint d' una banda á l' altra del mon. El Fill de Deu havia ressucitat cumplintse sa dita:..... *et tertia die ressurget*. Per xó totes les criatures festejavan á llur Creador, entonant l' himne festival de la sua Resurrecció: ¡Aleluia! ¡Al-leluia!

Si; al expletar l' auba d' aquell jorn de vida, devallá del Cel el més xamós dels angels, y d' un vol s' en aná al bell cim del sepulcre, cantant: *surrexit non est hic*. A sa veu estremordenta la llosana que tapava 'l sepulcre isqué, y 'ls soldats, espahordits, unglejaren la terra pera soscavarse un abim hont amagar llur esverament, pró res pogueren; la veu del Angel pregonava que

Jesús havia ressucitat y tot era vida; que les negres ombres de la terra s' havian fus y tot era claror; que la Veritat destruyá á la mentida y 'l món restava redimit. El Fill de Deu se n' havia pujat al Cel.

Des d' aquell moment la obra redemptora de Jesucrist ha fet sa via solcant per tots els indrets de la terra sens giragoneses ni falliments. Sa acció ha sigut com el rocam de la platje que eternament refussa les ones del mar; ha lluytat contra les ones de les passions humanes y de totes n' ha exit triomfadora; ha sofert els llamps de la tempesta y 'ls embats del botarull fanatich, y malgrat eixos y altres entrebanchs, sempre ha permanescut ferma com una roca; y aixis romandrà segons la divinal profecia:..... *et porta inferi non provalebunt adversus eam*.

II

Y ben cert es que l' Al-leluia ab qu' entonaren la resurrecció de Crist totes les creatures del Univers, té quelcom de semblança á l' Al-leluia d' un poble, que, després de deballar per la passió y mort fins al abim del sepulcre se sent altre volta dins de ses entranyes la escalfor d' una nova vida, y 's dexonda y lluyta, y 's prepara á entonar l' himne de la seva resurrecció nacional.

Catalunya n' es un exemple: fou venuda y vestida de disfressa en el Compromis de Casp, y en la persona de son darrer Rey de sa rassa, en Jaume d' Orgell, fou bofetejada, escarnida y maltractada per les mans més grolleres y despotiques.

Fou assotada y desengrada per un Felip IV; despullada crucificada y morta en la creu de la ignominia per un Felip V, del qui, ara y sempre malhage la seva memoria.

Posada en el sepulcre, no la han dexada pas may els seus crudels sajóns: amatents la han vetllada temerosos de que no 's cumplís la profecia de sa resurrecció; y á fi de que ni tan sols ne restés esment á les generacions venideres de son glorios passat, han apilotat al demunt de sa llosa tota mena d' enderrochs y maleses exotiques. Tamen al meditar el seu fatidich fi, no podria escaure pas mellor les paraules del profeta de les lamentacions eternes: «Era gran entre les nacions y ha tornat com á viuda. Era senyora de provinçies y 's mira tributaria. Sos enemichs s' han fet cap. Los que l' aborreixen prosperaren. Los obriren sobre d' ella

llur boca, xisclaren y cruixeren de dents, y digueren: devoremla, que cert es que és aquest el dia qu'esperavam.»

Mes, no la han devorada: la seva obra ha sigut temeraria y endebades.

La profecia de la seva resurrecció está feta y no fallará. Els pobles per lley natural (dictada per Deu pera regular les evolucions de les lleys eternes) tenen dret á la vida; y Catalunya per xó ressucitará á la vida, á la vida propia, á la vida catalana. Já poden fer lo que vullan els seus enemichs, que lo qu' ha fet Deu, els homes no ho desfán.

Si; tenim fé en la nostra resurrecció porque 'ns alena la esperança en la justicia, y la justicia no mancará, com may ha mancat la paraula de Deu.

Avuy mateix arréu ovirém pressagis de les nostres esperances: Els raigs vindicadors d' Orient ja enlluernan totes les terres y boy fondalades de Catalunya, despertantnos á la vida; els rius ja aixamplan llurs braços per tots els indrets de la terra pagant llur tribut á l' esforçat enginy de la nostra gent; els aucells ja cantan per totes les afraus y cantan les cançonetes dels nostres trovayres, plenes d' amor, d' energies y de vida; l' oreig de les redemptores idees ja penetra per tot arreu, po guentse glosar aquelles paraules de Tertuliá, de la propagació del cristianisme. El nostre ideal renasqué ahir y avuy ja ho omple tot; per les ciutats, pobles, llogarets, municipis, concilis, palaus, societats y per tot arreu allà hont hi ha elements de vida remorejan les noves idees. Solszament alli hont no pot creixer herba sana s'arredossen els enemichs pera vigilar el sepulcre ignominios de la nostra mort.

Mes, ja poden vigilarnos que 'l crit de Patria que ja s' ou per tot arreu no 'l deturaran pas. Ens sentim empenyuts per una força misteriosa á la vida, y sols cal que devalli del Cel l' Angel, que esberlant la llosa de la esclavitut qu' ens aixafa, entoni l' Al-leluia de la nostra resurrecció nacional.

¡Al-leluia!

Jordi Jordà.

Tortosa, Abril de 1901.

¡JA HA RESUCITAT!

Prou de llams axordadors,
Prou de fer brunsit del vent,
Prou de brams del mar ayrat
En layrantse al firmament.

Prou d' ombres esferehidores
Pera 'ls aucells laussegers
Rajeu cascades jolius
Floriu, floriu, gays rosers
Esparsiu lo vostre aroma
Blaves violes y donsells.
Poseuse totes rojenques
Brometes del llavos cel,
Perque ja surt en eixos mon
Un Sol que may va al Ponent,
Y que llú en mitj del mar
D' eixa vida tan cruel,
Per' da llum al que camina
En vers lo port de content:
Es una flor qu' en son calçer
Excelent licor conté,
Qu' ha deixat aqui en la terra
Per' beure 'l que tingue set
De la sanch que va vessar,
Estant en la creu pendent.
Es fonteta d' aigua pura,
Cristalina com lo cel,
Que sacia y dona vida
Ab la frescor qu' ella te.
Un torrent que regará
Los esqueys dels puigs deserts
De la pobre Catalunya
Si es que l' vullga obri un rech,
Pera conduhir ses aigues
Fructiferes al extrem,
Qu' he faran creixer violes,
Roses, clavells, pensaments
Que formarant un jardí,
Com un paradís etern,
En que jamay la picada
Del satanich esparver
Podrá esfullar cap floreta
Que xupe d' aqueix torrent.

Angel Catalá Barrench.

¡ALELUYA!

¡Aleluia!, crida el poble, en aquestos moments, celebrant una resurrecció, la resurrecció d' Aquell Màrtir que 's deixá matar per una causa plena de pau y amor.

¡Aleluia! ¡Aleluia! Del poble més humil á la més populosa ciutat se sent lo xardorós cridar y lo só de las campanas que 's repercuteix, lluny, molt lluny, com si es volguessin fer sentir, fins á las selvas verges, que sembla que tot aixó ho ignoran.

La calma y quietut del poble s' ha fet enllá, y el soroll y la cridória, en melodiós contrast, fan un himne improvisat ab que els homes celebran aqueixa página d' un llibre plé de pensars y glorias.

¡Aleluya!, crida tothom; donchs, cridém aleluya.

Y el poble, aquest poble qu' es deixa portar tant facilment per las corrents atalondradas, es barreja sense saber perquè entre la multitut afalagadora qu' ab sorolls desconcertats improvisa un cant. Al que volgué redimirnos y purificarnos.

Peró no tot el poble dorm, no tot sense saber perquè avuy ensalsa á un y mata á un altre, y seguim una costum avuy s' en vá als toros y demá sols per lo fet de lluhir anirá á celebrar un acte religiós, no tots es deixan portar per una preocupació politica, no tots son indiferents.

Avuy, els uns ab conciencia y els altres sense, cridan aleluya.

Peró nosaltres també en cridém.

La resurrecció de la Patria es un fet, donchs cridém ab tota la forsa de nostres pulmons: ¡Aleluya!

¡Aleluya!, si, cridém aleluya.

El sol de llivertat, s' aixeca potent y magnanim per entre un horitzó que la nit borrascosa cubria, tot sembrat d' escabrosas plantes, qu' ab un xich de sega, es mañan per sempre més.

¡Oh quin sol! La crucifixió de nostra Patria, també está escrita en un llibre que no se borra may, en el llibre del cor.

L' esperit d' un poble, el poder d' una rassa, torna avuy, en l' horitzó de la vida.

Opositise els de ponent, cayguin persecucions, omplis nostra terra de persons y de cadenas, el cor, sempre gla-teix.

La lluyta es forta, molt forta, pero al fi será nostra la victòria.

Avuy el poble recorda una Resurrecció ab tot rebombori y festa, avuy canta aquesta Resurrecció el só retumbant d' unas campanas que brandan ab tota magestat; la aleluya nostra, nosaltres la cantém ab sons d' amor y pau, però no sabém encare, si será un soroll fecond y feble, un soroll de canó el que vindrá á anunciar nos la revindicació qu' anhelém.

Cantém, cantém aleluya, que la resurrecció d' aqueix poble que gemega clavat en aqueixa creu feta ab fusta de ponent, será prompte, molt prompte, una gloria que anirá coronada ab el martiri y ab la sabó qu' el sol ponent mages-tuos ens envia desde las regions etbé-reas.

A. M. G.

PRENGAM EXEMPLE

Mr. Gage secretari, del Tresor dels Estats Units, ha presentat al Congrés de Washigton una Memoria relativa al any económic de 1899-1900.

Els ingressos per tots conceptes suman 669.595.431 dollars, y 'ls gastos 590.968.376, restant, per conseguint, un *superavit* de 79.527.069 dollars.

Aqueix *superavit* es fruyt d' una administració ben ordenada y ben adequada á les riqueses y necessitats dels Estats Units, y á la intel·ligencia pràctica ab que se sab governarse.

La bona administració d' un poble no hi ha dubte que es la basa més sòlida pera la seva prosperitat; pró aqueixa bona administració no s' alcança de qualsevol

manera: es del tot necessari que 'l poble 'n tingue conciencia y sia 'l primer en posarhi el seu esforç. Quan aixis ho fa; y 'ls actes del govern son verdaders manifestacions de la voluntat popular.

Per xó veyém com la gent dels Estats Units tenen qualitats civiques que nosaltres ens son boy desconegudes. Quan son en temps de les eleccions, allí hi veuréu un poble que 's cuyda de saber quin diputat li convé més votar; estudia 'l seu programa politich, y segóns veu dona el seu vot. Les masses neutres, que aci Espanya son les més nombroses, als Estats Units boy que no n'hi há; tothom vota pel un ó pel altre, produintse veritables moviments populars qu' entregant el govern á gent, qui son la representació viva del pahis.

Si á Espanya es fes aixis, no tindriam el nostre govern entregat á n' aqueixa colla d' estira-cordetes que 'ns llevant la pell; sabriam lluytar y de la lluyta trauren la victòria.

Mes, per aixó es necessita una cultura veritable y un bon sentit practich; y de res d' aixó tenim. Se vota per compromís y moltes vegades pera alcança algun favor del diputat que envian els de la Oligarquia de Madrid. Fins á voltes ens barrantem, com á xinos, per aquells mateixos qui; mes tart, ens han d' escanyar vivint á la nostra esquena y essent la causa del nostre malestar.

Aixis es com la administració espanyola 's converteix en un cau de conxorxes, que sols serveix pera ofegar les energies y la vida social y expansiva del poble que trevallia.

Molt encertat estigué l' Eveli Doria quan compará la administració d' Espanya á un gran moli d' oli que tingués engravacions per tots els indrets de la Península; deya que 'ls espanyols tots hi tirém el grapat d' olives, y d' aquelles olives raja molt d' oli, pró que al Centre no ni harriva gens, porque tot se queda untant les rosques. Comparacio més verdadera no podia pas trovarse.

Donchs bé; si volém remediari la nostra administració devém ferho com els Estats Units, y, com ells, portar á les corts homes que sian la representació viva del pahis, y sapigan exigir del govern lo que sia mes necessari á la prosperitat de la industria, del comerç y agricultura; que vigilin els nostres interessos y netegin la corcada administració que 'ns lliga de braços, fentnos morir d' innacció.

A Espanya, convé una administració regional y no central; del contrari: l' oli sempre 's quedara untant les rosques.

Aixis tambe ho fan als Estats Units; prengam, donchs, d' ells exemples, si volem fer quelcom d' util.

P. M. Queralt.

Tortosa, Abril de 1901.

LA PRÓXIMA LLUYTA

Si que n' era de necessari l' acort d' anar á las urnas; porque la gent de bé, la de sa casa, els ciudadians, ja 'n tenen prou de sermons y d' articles de periódich, ja n' están convensuts de que tot lo que es refereix á l' administració pública va malament y de cada dia anirá pitjor; y tots saben de qui n' es la

culpa. Y tota aquesta massa de gent está desitjosa de que la generalt protesta tantas vegadas manifestada per tots els medis imaginables, se tradueixi en fets positius. La gent está cansada de las paraulas y vol l' acció.

Y es per aixó l' acort d' anar ara á las eleccions, prés per un núcleo format per personas del tot independents, despresa dels compromisos de partit y de colla, quins prestigis y quina autoritat son indiscutibles, ab el propósit de portar al Congrés representants de la verdadera opinió de Catalunya, identificats ab las sevas aspiracions, ha produit general entusiasme, y es avuy, al revés de altrás vegadas, desitg de tothom colaborar á n' aquesta obra patriótica.

Fins avuy, el cos electoral, la massa neutra, estava retreta de las urnas, y el seu reitainment estava fins á cert punt justificat, porque sabia de sobras que las mesas electorals estaban formadas per personas sense conciencia, al servey del cacich, que, després d' escarnir el seu volt, el farian servir d' escarni y riota á tots aquells perdularis que fins ara han intervingut en qüestions electorals.

Peró avuy la cosa cambia d' aspecte, avuy gracias al esforç y als medis empleats per las dignissimas personas que han acordat la lluyta electoral, els electors de bona fè comptarán ab un organisme, ab una organizació perfecta que cuydará que la lley sia complerta; evitará las trampas y las *marlingalas* que son d' ús y costum en totas las eleccions arregladas pel caciquisme local; y ab aquesta garantia el públich ja no dubtará y acudirá com un sol home á la lluyta quin resultat té d' esser l' ende-rrocamet d' aquet caciquisme brut y vergonyós que sofreix Barcelona.

La lluyta que va á entaularse es del tot nova pera 'l gran cacich, que may s' ha vist cara á cara ab l' opinió pública y quinas forsas tenen únicament els fonaments següents: Primer, L' apartament del verdader cos electoral de la lluyta. Segón. L' apoyo incondicional del govern civil. Si al cacich li faltan qualsevol d' aquets dos punta's tota la seva pretenguda organizació, tinguda per alguns per admirable, se 'n va per terra.

La maquina electoral montada pels gran cacich, consisteix senzilla y simplement en tenir organissats els menjapans dels Ajuntaments á la ganduleria dels resguarts de consúms y á milja dotzena de pinxos d' Eden concert; total, cinch ó sis sents homes pera que formin el personal de las mesas electorals. Personal tan *escullit* es el que 's necessita pera fer las trampas, suplanjar firmas y demés *manyas* d' ús y costum en les eleccions dirigidas pel cacich barceloni; personal aquet que está, pel compte que li té, incondicionalment ó las ordres del *gran Planas* y que en sa majoria té poca fè á la casa del carrer d' Amalia, porque molts d' ells l' han visitada forsas vegadas.

Quan las mesas están en mans d' aquesta gent es fácil el fer trampas, tan fácil que no costa rés, no 's necessita més que una cosa que té de sobras el personal del cacich: poca vergonya. Però quan forman part de las mesas electorals com ne formarán ara—meritissims advocats, coneguts propietaris,

richs industrials y melges, arquitectes, enginyers y altres homes de carrera, distingidissims, allavors la cosa 's fa no ja difícil sinó imposible.

Y si 'l cacich no pot fer trampas ni tenir actas en blanch, el cacich no pot guanyar las eleccions, porque de gent que vagin á votar las inutilitats y els no ningú de la candidatura oficial, ja sap de sobras que no 'n té de trobar. La gent que val una mica y té un xich d' enteniment, no vol may posarhi davant de un moviment d' opinió de tot Barcelona; no vol servir als interessos particulars del cacich. El que 's presta á un paper aixis, ó es un inconscient, ó un que moralment no té ja rés per perdre.

Es per tot aixó que l' anunci sols de que anavan á la lluyta electoral tots els elements que á Barcelona signifiquen alguna cosa, posá panich en las filas del caciquisme barceloni. Nosaltres tenim el dever d' aprofitar totas aquestas circunstancias favorables; tots els bons ciudadians tenen el dever d' ajudar en la mida de sas forsas aquesta patriótica empresa. No 'ns tenim de proposar solament anar á la lluyta, sinó guanyar, guanyar en tota la línia, perquè es fácil lograrho si tots hi posém el coll y ara li tenen de posar tots els que estimin els seus interessos, la seva dignitat y la seva Patria.

(De La Veu de Catalunya).

Fullejant la Historia

I

L' imperi goth, enllotat en la fangue-ra dels vicis y de las ambicions, feya ja 'ls darrers badalls.

Els alarbs que desde molt temps tenian els ulls posats en las terras andalusas, li donaren el cop mortal, y com un llampech travessaren la península ocupant, casi sense resistencia, la majoria dels seus pobles.

Els invasors, procedents de l' Arabia, al desembarcar en las rialleras costas andalusas, habian recorregut victoriosament tot lo nord de l' Africa, y ab la práctica que tan gran conquestas els hi donaren y ab els graus de civilisació a que havian arribat, lo primer que feyan al pendre possessió de las vilas y ciutats era atreure 's als seus moradors, respectantlos hi las sevas creencias y els seus governants.

Aixis se comprén el porque, més que una sagnant conquesta, fos un acte de pendre possessió el passeig militar que per las encontradas d' Espanya feren els mahometants.

Una vegada possessionats d' aquestas terras anaren els alarbs refinant llurs costums, dedicantse ab dalé a las arts y a las ciencias, conrenant las terras y aplicant tota la seva inteligencia al cultiu de tots els rams del saber humá.

l principi de la seva dominació establiren l' autonomia de las tribus en que 's dividian, varen esser tolerants ab els costums dels cristians y aixó va contribuir moltá la bona inteligencia en que vivian els mozárabs, ó siguin els cristians de terras moras ab els seus dominadors, inteligencia que va ajudar molt á la mescla de rasses, puig varen esser molt nombrosos els casaments, allavors, entre moros y cristians.

A mida que anava creixent la civili-

La Pasqua á Mitj-Cami

Per fi, suats y sens poder dir *broquil* arribem á l' ermita, atravessán en mitj d' una apinyada multitut aquella grandiosa plassa y 'ns dirigim al interior de l' iglesia á saludar á la Mare de Deu.

¡Quin cop de vista més hermós presenta 'l santuari! Centenars de candel enceses pels devots que van á visitar aquell temple, il·luminen l' altar major.

Un número considerable de fiels agenollats deván de la Mare de Deu, canten los goig y entonen després les tres aves-Maries.

Luego passen al camaril de la Verge y adoren ab devoció santa, l' imatge benehida.

Un cop descansats de la natural fatiga produhida per l' accelerada ascenció al cim d' aquells rocams, comensém á recorre l' iglesia admirán los diferents quadros que representan lo moment de demanar á la Verge de la Providencia la salut per un malalt, ó 'l deslliurament d' alguna desgracia.

Per cert que sobre aquest assumpto se 'n podria parlar bastant, puig tots los quadros, avants de ser penjats á n' aquelles sagrades parets, deurien passar per un censor artístich, perque la veritat es que n' hi han alguns que 'n lloch de moure 'l cor á devoció, un no pot per menos que soltar una rialla poch respetuosa.

Passém á les habitacions particulars de l' ermita y 'ns trovém qu' están convertides en una improvisada fonda, y plenes de gom á gom d' alegres families que celebren la festa sacrificán les mones de pasta fina y altres soculentes viandes.

Després sortim á la plassa y 'ns quedém admirats al veurer aquella gerna-ció paseján en totes direccions.

A un costat s' hi veu una filera de carros entoldats y ab banderes convertits en puestos de vendre embotits, pernil, pa, vi y tota classe de licors.

Un xiquet més enllá trovém algunes tauletes ahont hi venen porcelanes, gavinets, petaques, carteres, etc., com si alló fossen socursals de grans establiments.

Tampoch hi falta lo célebre *billar romano*; lo tiro de ballesta; lo joch de les bitlles; la indispensable collecció de vistes (que algunes d' elles no 's veuen prou clares perque, segons diu el que toca lo tabal, lo fum ho tapa); també hi ha lo joch de faques ab anelles.

Aquí s' hi veu un grupo de joves de bon humor ballán y cantán coples del país. Altres juguen á jochs de passatemps y entonen la *tarana*. Mes aván s' hi troba un altra colla ab acordeon y guitarra donán un concert al ayre lliure.

Sortin de la plassa y escampán la vista per aquelles fondalades y rocams, dona gust veure tanta gent: los uns buscán les tan celebrades creuetes, y 'ls altres assentats baix dels abres verentantse la tradicional *mona*.

En fi, que si á Madrid tenen la *Pradera de san Isidro*, nosaltros tenim l' ermita de Mitj-Cami. No 'ns guanyen de res.

Y aquesta bullanga dura los tres dies de Pasqua, que son esperats ab dalé per la gent jove y pels de bon humor qu' están ja prop del sequé.

E. Cantero y Hernandez.

Tortosa, Abril de 1901.

SECCIÓ RELIGIOSA

SANTS DE LA SETMANA

Diumenge, dia 7, PASCUA DE RESSURRECCIÓ. — Dilluns, 8, San Alberto el Magno. — Dimars, 9, Santa Maria Cleofe. — Dimecres, 10, San Ezequiel. — Dijous, 11, San Lleó lo Magno. — Divendres, 12, San Victor. — Dissapte, 13, San Hermenegildo.

NOTICIES

En nostre número pròxim continuarem la publicació del *Album de LA VEU DE TORTOSA*, el qual hem tingut que suspendrer per no arreconar l' original que avuy insertém.

Ab l' objecte de recorre varios pobles de la comarca de Tortosa y estudiar son llenguatge, ha arribat á n' aquesta ciutat nostre respectable amic l' eminent escriptor Il·lre. Sr. Dr. Mos sen Antoni M.ª Alcover, Vicari General del Bisbat de Mallorca.

Desitjém á tan ilustre hoste que tinga bona estada entre nosaltres.

S' ha publicat la cansó quarta de las que 's publican en fullas soltas, al preu de deu céntims.

Se tracta d' una parodia del «Cant dels aucells», escrita ab motiu del desembarch á Barcelona de Carles III, y adaptada á la música de la cansó popular.

Lo fiscal de l' Audiencia provincial D. Vicent Greus Reig, ha sigut traslladat á la de Lleyda.

En substitució de D. Vicent Greus, ha sigut nomenat fiscal d'aquesta Audiencia provincial lo senyor Barco, excedent de Ultramar.

Ha vist la llum un devocionari ab els exercicis de la «Setmana Santa», publicat en catalá, per mossén Rigualt.

La religiositat del nostre poble s' ha posat de relleu aquestos dies de Setmana Santa. Ha regnat la major armonia per tot arreu y en mitj de la solemnitat mes esplendent s' han celebrat totes les funcions religioses, tan les celebrades pels carrers com les verificades dintre dels temples, los que s' han vist honrats per una veritable gernació de fidels.

Desde 'l dia 20 al 24 del mes passat ha bufat un vent tan huracanat, que sas ratxadas s' han emportat un munt de ramas, trencant molts colls de oliveras, y esgallant numerosos arbres vells. L' influencia del fort mestral que ha regnat s' ha deixat sentir per tota la comarca, però ahont ha causat grans perjudicis, es al terme de Santa Barbera.

Haventli sigut concedida la llicencia que, pera dos mesos, tenia demanada l' Alcalde senyor Rico, s' encarregat accidentalment de l' Alcaldia, el primer tinen d' Alcalde don Joseph Bladé y Piñol.

La diada de la Anunciació, al vespre, la Congregació de l' Anunciata celebrá als claustros del col·legi de Sant Lluís, una esplendent vetllada literaria.

Las galerias del claustro estavan artísticament decoradas ab flors de colors, escuts y alegorias, penjant del centre de cada pretil ó antepit, un precios domás de seda engalonat. La profusió de llums contribuí també á la boniquesa del acte, el qual se celebrá ab el major ordre y concert.

Ocupava la presidencia el senyor Bisbe de la diócesis, acompanyat de l' autoritat civil y militar, y de varis canonges, el director del Col·legi, senyor Barber, y de una bona representació de capellans.

No descrivim tot el curs d' aquesta memorable vetllada literaria-musical, per conciderar que la seva extensió seria molta. Lo que sí ens plau fer constar es que todas las poesias, las que més agradaren al nombros auditori, foren las escritas en llengua catalana; per aixó el públich se desfeya de entussiasme al coronar ab forts aplaudiments la tendresa del llenguatge, l' inspiració y brillants imatges que brillavan en cada una de les estrofas de tan sentidas com maravillosas composicions.

Orgullosos estarém nosaltros al escoltarlas, y molt més al veure devant nostre, com guardiá llegendari de nostras gestas, els bustos dels magnánims Reys d' Aragó, que tan magestuosament se posant de relleu en la primera galeria del claustre del antich Real Col·legi de Sant Matias.

Aquesta vetllada se gravará en tots els cors que saben sentir, y molt més, en els dels tendres noys que componen la Congregació de l' Anunciata.

Rebi 'l seu director nostra més coral enhorabona.

No hi ha encara candidat conegut pera las vinents eleccions. Els pochos noms que se citan son de personatges que coneixen á Tortosa, perqué á Madrid els hi diuen qu' existeixen, puig *cuneros* y tot, y secretaris de tal ó qual polítich, la geografia, per ells, es una cosa tan rara com la llengua catalana.

¡Y 'l poble... siboch que siboch!

La Societat Carbonifera del Ebre ha acordat en la Junta general celebrada el dia 5 de Mars, repartir un dividendo de quatre pessetas per acció.

El Diumenge de Rams, á la nit, se verificá la solemne professó, tan tradicional y imponent en nostre poble.

La falta de cullitas y els efectes de la guerra de las perdudas colonias, deixá sentir sa influencia, ja que degut al estat precari de nostra pagesia, l' acompanyament no fou tan numerós com era d' esperar.

Pera dintre pochos dias, s' anuncia l' aparició de un nou periódich que 's titulará *La Libertat*.

Se redactará en castellá y vindrá á demostrar lo què deu esser la llibertat y 'ls errors dels que tan malaguanyadament la tenen sempre á la boca.

El dia 31 de Mars va fondejar á nostras platjas, el vapor remolcador de la «Societat electro química» de Flix. L' endemá sortí cap á aquest últim punt.

El senyor Alcalde ha prés jurament y ha retornat las armas als guardas jurats de la Unió Agrícola de Tortosa.

sació dels alarbas s' anava infiltrant en el cervell dels seus emirs l' idea de desferse de la dependencia del califa de Damás, cosa que per fi varen lograr proclamant l' independència del califat de Córdoba y essent desde llavors aquesta ciutat l' empori del saber, del luxu y de la riquesa.

Una vegada va esser aixó un fet ens trovem en que 'ls califas, engrebits sens dubte per la magnificencia de la seva capital, d' autonomistas á la seva manera qu' eran es tornaren centralisadors, deixant á recó els pactes que havian fet ab els pobles conquerits, posant una infinitat de travas als cristians, y per aquí va comensar la seva decadencia.

Mentres las llibertats autonómicas varen esser respetadas pels alarbs aná creixent la seva importancia y la seva civilització de tal manera que, deixant á part el desenrollu grandios que havian adquirit importanticimes ciutats y fixant nos solzament en la capital, veurem que de mitj milió d' habitants quellsavorstenia ni un sol deixava de saber llegir y escriure: mes aixis que la centralizació va fer sentir el seu jou de ferro als pobles, es va iniciar en el Califat la epoca de motins y rebelions interiors que anaren mimvant llur vitalitat, fins que l' últim dels seus emirs, el darrer d' aquells que havian segut una terrible amenssa però l' Europa cristiana, va esser espulsat de la terra que 'ls seus antepassats havian conquerit, y al despedirse d' ella sigué tant rubiert el seu plor de dona com escàs el valor mascle que havia d' haver empleat pera defensársela.

Mentrestant, en el nord de la península ibérica s' havian anat organisant petites nacionalitats, las que de mica en mica anarent desenrollant sa vida propia ab fe y gran valor; y quan la una queya l' altra s' alsava, constituint entre todas y cada una de que sí una fortíssima muralla que salvá l' Europa de la invació de las multituts que com desoladoras torrentadas vomitaren las terras africanas envers la península.

Aquestas diferents nacionalitats, que comensaren la seva tasca en els recones de las montanyas, sense més ajuda terrenal que la forsa del seu bras y lo amor grandios á llur independència, sapigueren arrencar del poder muslimich, pam á pam, la terra que trapijavan, ensenyantnos que la igualtat de modo d' esser es lo que fa unir verament als pobles y lo que 'ls fa sortir victoriosos en llurs empreses per grossas que sigan y per més impossibles que semblin.

De primer els alarbs, després els almorávides y más tart els almohades, foren tres ocupacions africanas que s' estallaren en els pichs de nostras serras. Malgrat de l' uniformitat de las sevas acomesas, no pogueren triomfar de las defenses individuals de las diferents nacions espanyolas.

Profitosos son los ejemplos que per l' esdevenidor en podém treure de tot lo referit á corre-cuyta en las presents ratillas, ja que ellas ens demostran que l' uniformisme es l' enemich més gran que pot tindre la seguritat d' un Estat compost de diferents rasses y de pobles que parlant diferents llenguas, essent l' autonomia y la llibertat els únichs llassos que pot lligarlos, sense que els lligams els ofeguin.

J. Martí y Oliver.

El senyor Bisbe ha condemnat la lectura del setmanari republicà *El Pueblo*, d'aquesta ciutat.

El delegat del Governador, pera inspeccionar l'Ajuntament, sense enllestir la feyna se'n ha entornat a Tarragona.

Malgrat el temps que som, la pesca de las sabogas no pot ésser més tescassa.

Las faras seques se pagan a 14 y 16 pessetas la quartera, y son molt sollicitades a consecuencia de la poca existencia que hi ha en tota la comarca tortosina.

Ha pres possessió del Jutjat de primera instancia d'aquest partit, el senyor don Enrich Roig y Barreros.

Els industrials sabaters d'aquesta ciutat han acordat passarse entre tots ells una llista en la que hi figuraran tots els noms de la gent malpagadora.

Ab aquest procediment creuen lliurar-se de las magarrufas dels morosos, als que se'ls hi ha donat un mes de temps pera posarse al corrent. Passat aquest terme se rompra tota mena de reserva.

Per defunció de don Agustí Mas, ha quedat vacant la plassa de vigilant segon de la presó de aquesta ciutat.

En l'antic local que ocupava la Joventut Católica, propietat de nostre virtuós senyor Bisbe, se hi construirà una capella que s'anomenara del Sagrat Cor.

Las obras comensaran dintre de molt pochos dias.

Dintre del mes de juny vinent, s'inaugurarà el magnífic edifici Colegi de las Germanas de la Companyia de Jesús, construït al arrabal del mateix nom.

Segons noticias, l'acte revestirà molta solemnitat.

GENT DE LA TERRA

(Continuació)

II

LO JOVENT

L'ayrosa barretina

lo nostre cap cubreix;

honorada deu portarse,

honorada la portém.

Es signe de puresa,

es mostra de poder

que, enboniquint las testas,

la Patria enboniqueix.

Primer que menysprearla,

enmadirà 'l jovent:

primer qu'ella s'amagui,

per ella morirém.

Ab ella hem anat sempre

ardits i somelent:

malvas de tota mena

han fuyt camps a través.

E de color del auba

y al trènch del auba s'heu

per boscos, camps y vinyas

moguda pel oreig.

Al bosch entre 'l brancatje;
al camp sobre 'ls gurets;
y sobrexint pels pámpols,
com virolat aucell.

Alli tota ajocada
a prop del buch soberch;
allá enfront d'una artiga
que nuvols dona al cél.

Ab ella anem a ballas
ab ella festejém,
y 'l «sí» donat ab ella
es «sí» de casament.

¿Que foran nostras plassas,
qué foran los aplechs,
si ayrosas barretinas
no hi fessen bellugueig?

Las noyas que 'ns esperan
son fillas de pagés:
rojoj de llurs galtonas
se tornaria gel.

¿Qui puntejar sabia
sardanas y ballets?
qui 'l cap de's contrapassos
sabria regir bé?

¿Qui 'l contrapunt sabia
ensopegar a temps?
Ni de sardanas curtas
que 's ballan sens esment.

Cansons ja no traurian
pastors ni moliners
qu' están en tanta vaga
y tractan tanta gent.

Ben prest aboriríam
lo qu' ara 'ns estimem;
ben prest a casa nostra
seriam forasters

Joaquim Riera y Bertran.

(Continuará)

GUSPIRES

PENSAMENTS ARROMANCATS DEL «KEMPIS»

Ab tothom feu caritat
ab pochos familiaritat.

No 't tingas may per mellor
que tos germans, puig que Deu
que de tu y d'ells lo cor veu
tal volta 'l té per pitjor.

Cert es que 'ns plau molt obrar
segons lo propi parer
que 'ns apar sempre 'l més bó:
més pera la pau servar
pendre 'l d' un altre ab plaher
plau a Deu, y es molt mellor.

No serás perque t' alabin
més bó, ni que 't desalabin
més bó, ni que 't desalabin
te farán ser més dolent;
ets lo qu' ets; donchs lo Cel guanyat
y el dir dels mundans afanyat
per que 't sia indiferent.

P.

COMUNICAT

Sr. Dr. de LA VEU DE TORTOSA.

Molt senyor meyr: Delegat pels meus companys de professió, li prego la inserció del comunicat que segueix per

quina atenció li dona les gracies son affm. S. S. Q. B. S. M.

JOAN MORESO.

De comun acort los industrials Sabaters d'aquesta ciutat, en vista del sinombre de deutors morosos que pesen sobre sos establiments, han convingut que de tots aquells que pel mes d'Abril no paguin los comptes *atrasats* passarse una nota de cada hui dels que 's trobin en descobert, ab l'objecte de lliurarse de les magarrufes de tota aqueixa gent malpagadora que an escandalosament atenta contra 'ls interessos dels referits industrials.

Tortosa, 29 de Mars, de 1901.

BATXILLERÍAS

UN TRET PER LA CULATA

Segons sembla, las tropas aliadas que operan a Xina, ne varen fer a Pekin de secas y de verdas.

Lo qu' es el seté manament, els europeus l' han malparat allí tant com han pogut sens duple, per creure que 'ls preceptes del Decàlech poden deixarse d' observar quan se tracta de proxims que portan cua.

¡Fillets de Deu! ¡Ni que haguessin entrat dintre la capital las *troupes* combinadas del *Nas de lloro*, del *Señorito* y del *Galba!*

S' ha de confessar que las tropas del nostre continent no han tingut rés de contingudas, y, aixó ho vuy y aixó no ho vuy, ab una mica més, a Xina, tan sols hi deixan las murallas.

Entre 'ls que varen ferhi més bona feyna, hi figura 'l general Frey, que, si no se'n va endur al mateix Buda y no 'l va facturar a gran velocitat cap a casa seva, va ser perque aquell idol es molt lleig y hauria fet por a la canalla.

Ara, de tot lo demés, demanin... bibelets, serveys de thé, porcelanas, objectes de laca...

Figurintse si devia fer provisió, que encara li han sobrat existencias després d' haver assortit de pisa els seus bufets en cantitat tal, que 'n tindrà per quatre generacions de la familia ab las criadas corresponents, que son las personas que passen més via de las *vajillas*.

De lo que li ha vingut en cap, el general n' ha fet donació al govern francés pera que ho destini als museus, però aquell ha pagat la generositat den Frey ab la més negre ingratitud, ja que ha decidit retornar al Govern de Xina aquell botí de guerra, demanantli mil satisfaccions per la llibertat que s' havia pres el general.

Els objectes qu' en Frey s' havia apropiat han sigut remesos desde Marcella a Tolón, pera esser reembarcats en el transport del Estat «Vinh Long», que 'ls farà a mans del Govern del Celest Imperi.

Cal confessar que ara 'l general francés queda en una situació molt poch ayrosa, més que més pensantse que 'l seu *desprendiment* li valdria, per part del ministre de la Guerra, alguna condecoració per lo menos.

Rés, que s' ha enganyat com un xinó.

Un Batxiller.

VARIETATS

LO ROURE MORT

Si; ja 't veig, ets mort, ben mort; pero ab tot sembla que per ta soca hi corra saba.

Sempre 't veig plé de verdor, en aquesta cura que se aferra y 't fa semblar tot l' any primavera.

Ja se que l' amo del terrer te respecta com si encara gosessis de plena vida.

També sé que contas molts anys y que per sota las brancas has vits mils y mils de lluytas d' homes ab homes y de las quals nos parla nostra historia. Si poguessis enrahonar.

—Ja pach; ¿que es lo que vols de mi?

—Res, poca cosa, voldria saber la causa de ta mort quina va ser.

—Vaig a complauret. Sàpigas neci home, que, en las guerras civils, al veure que tants germans s' assassinavan per fer pujar a un home en un lloch, que no se quin deu ser, que 'n diuhen trono, me va matar....

—La vergonya?

—Endevinat.—

Y una ratxada de vent que passà li feu cruixir las brancas.

Ja no va enrahonar gens més.

Gineralt Ginestá.

CURIOSITATS

AFICIÓ AL MATRIMONI

Diu Sant Geroni que durant lo pontificat de Sant Damas (366 384) s' esdevingué a Roma un succés raríssim en la historia.

Fou lo casament d' un home que havia tingut 20 dones, ab una que havia sigut casada 22 vegades: Tothom esperava qui dels dos moriria primer. Fou l' home qui assistí als funerals de sa muller com un vencedor, duhent lo cap coronat y una pa'ma en la mà, y es sentne aclamat pel poble.

PASSA-TEMPS

JEROGLIFICH

Lo Janer d — dilluns : Febrer
dimars

CHARADES RÁPIDAS

1.^a

La primera es vegetal; dos-tres enfermetat: Tot enfermetat.

2.^a

La primera es vegetal; segona animal; tercera part del cos. Tot, utensili culinari.

3.^a

La primera es vegetal; segona vocal. Tot, nom de dona.

FRASE FETA

PAREM ESTAR ESPASA

Les solucions al número proxím.

SOLUCIONS AL NUMERO ANTERIOR

Al jeroglifich comprimit: Un parell de guans de punt.

A la combinació: Camalleó = Cama, lleó, oca, ma y ca.

Al intringulis: Taleca.

A la conversa: Meca.

Manel Toga Munt.

Imp. de E. Cantero. San Blay 24, Tortosa.